

Aarre-Ahtio Anna (OM)

Lähetäjä: Martikainen Juho (OM)
Lähetetty: keskiviikko 4. maaliskuuta 2020 13.22
Vastaanottaja: Vainio Niklas (OM)
Kopio: Mäki Marianne (OM); Ruuskanen Elina (OM)
Aihe: VS: Tietopyyntö automaattisen päätöksenteon käyttökohteista

Hei

Ohessa ajatuksia Rikosseuraamuslaitoksen osalta. Tietohallintoyksikkö selvittää asiaa ORK:n sakkojen täytäntöönpanon osalta. Lupasin kommentoida sitä. Kovin perusteellista analyysiä ei tässä vaiheessa ryhdytty tekemään. En muotoillut näitä muodollisesti tyylikkääseen muotoon, mutta pointti selvinnee.

1) Tehdäänkö hallinnonalallanne tai toimialallanne jo nyt hallintopäätöksiä automaattisesti tai vastaavalla tavalla automatisoidusti ja jos niin millaisissa asiaryhmissä?

- Tällä hetkellä automaattisia päätöksiä ei tehdä, eikä Risen uuteen tietojärjestelmään (Roti) käyttöönottovaiheessa sellaisia tule. Jatkokehityksessä voidaan harkita, kunhan yleislainsäädäntö on kunnossa.

2) Onko hallinnonalallanne tai toimialallanne asiaryhmiä, jotka luonteensa puolesta soveltuisivat automaattiseen päätöksentekoon?

- vankien käyttörahapäätökset (vankeuslain 9 luku ja tutkintavankeuslain 5 luku), ei sisällä harkintaa, vaan maksetaan kaikille vangeille. Myös toimintaraha olisi mahdollinen, jos toimintarahen tason määräytymistä yksinkertaistettaisiin. Päätökset tehdään kaikille vangeille joten puhutaan useista tuhansista päätöksistä vuosittain. Jonkinlainen tehostussäästö lienee saavutettavissa näistä.
- vankien ruokarahan maksaminen (vankeuslain 7 luvun 5 §), jokseenkin kaavamainen päätös, kun vanki on sijoitettu avolaitokseen, jossa ei tarjota ruokaa. Näitä ei ole määrällisesti niin paljon, että asialla olisi olennaista merkitystä.
- mahdollisesti rangaistusajan laskemiseen liittyvät päätökset (vankeuslain 3 luku ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 47 §), laskenta perustuu periaatteessa suoraan laista johtuviin laskentasääntöihin eikä sisällä virkamiehen harkintaa. Tehdään kaikille vangeille. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että laskentasäännöt voidaan aukottomasti toteuttaa teknisesti, sillä näissä ei saa tulla virheitä. Nämäkin päätökset tehdään kaikille vangeille, eli kyse useista tuhansista päätöksistä vuosittain. Jonkinlainen tehostussäästö lienee saavutettavissa näistä.
- muu vankeja ja yks-asiakkaita koskeva päätöksenteko sisältää sellaista yksilön olosuhteisiin ja ominaisuuksiin ym. liittyvää harkintaa, ettei automatisointi ensi vaiheessa ole mahdollista. Joitain myönteisiä päätöksiä voisi myöhemmissä vaiheissa harkita (poistumisluvut, valvomattomat tapaamiset ensimmäisten onnistuneiden lupien/tapaamisten jälkeen)

4) Voitte ottaa kantaa myös siihen, millaisilla kriteereillä automaattisen päätöksenteon käyttöalaa tulisi yleislaissa rajata (vrt. edellä kohdassa 2 annettu esimerkki), tai muihin esiselvityksessä käsiteltyihin kysymyksiin.

- Yleislaissa olisi hyvä määritellä, voidaanko automaattista päätöksentekoa soveltaa vain täysin mekaanisiin päätöksiin vai myös tekoälyn avulla kehitettävään harkintaan. Käytännössä valtaosa rikosseuraamusasiakkaita koskevista päätöksistä soveltuu vain jälkimmäiseen, jos siihenkään.
- Lainsäädäntöteknisesti lienee viisainta, että kukin hallinnonala säätää omissa laeissaan automatisoitavat päätösryhmät. Ainakin vankeuslain osalta toteutus olisi helpointa niin.
- Onko yleislaissa tarpeen ottaa kantaa ns. tosiasiallisen hallintotoiminnan automatisointiin. Esimerkiksi etsintäkuuluttamisessa ja tuomioiden täytäntöönpanokelpoisuuden selvittämisessä voisi olla tällä saralla automatisaation mahdollisuuksia.

Juho

Lähetäjä: Mäki Marianne (OM) <marianne.maki@om.fi>

Lähetetty: keskiviikko 26. helmikuuta 2020 16.17

Vastaanottaja: Martikainen Juho (OM) <juho.martikainen@om.fi>; Ruuskanen Elina (OM) <elina.ruuskanen@om.fi>

Aihe: VL: Tietopyyntö automaattisen päätöksenteon käyttökohteista

Juho

Ehtisitkö katsoa, onko tähän jotakin kommentoitavaa Rotin näkökulmasta?

T. Marianne

Lähetäjä: Koivisto Ari-Pekka (OM) <ari-pekka.koivisto@om.fi>

Lähetetty: keskiviikko 26. helmikuuta 2020 16.07

Vastaanottaja: Jahkola Katariina (OM) <katariina.jahkola@om.fi>; Mäki Marianne (OM) <marianne.maki@om.fi>;

Matikkala Jussi (OM) <jussi.matikkala@om.fi>; Ruuskanen Elina (OM) <elina.ruuskanen@om.fi>

Kopio: Pulkkinen Kirsi (OM) <kirsi.m.pulkkinen@om.fi>

Aihe: VL: Tietopyyntö automaattisen päätöksenteon käyttökohteista

Terve !

DJO:n pyyntö liittyen automaattiseen päätöksentekoon. Määräaika 13.3. ja lisätiedot Niklas Vainio.

Valitettavasti oli jäänyt lukemattomiin sposteihin viikoksi hautumaan.

Vastaus voisi mennä kootusti Elinalta. A-P

Lähetäjä: Vainio Niklas (OM) <niklas.vainio@om.fi>

Lähetetty: torstai 20. helmikuuta 2020 11.26

Vastaanottaja: Laamanen Tapio (OM) <tapio.laamanen@om.fi>; Koivisto Ari-Pekka (OM) <ari-

pekka.koivisto@om.fi>; Leinonen Antti (OM) <antti.t.leinonen@om.fi>; Wilhelmsson Niklas (OM)

<niklas.wilhelmsson@om.fi>

Kopio: Suurpää Johanna (OM) <johanna.suurpaa@om.fi>; Makkonen Timo (OM) <timo.makkonen@om.fi>

Aihe: Tietopyyntö automaattisen päätöksenteon käyttökohteista

HOO, KRO, YOO

DVY

Hei,

Oikeusministeriö on lähettänyt muille ministeriöille oheisen tietopyynnön. Kerään vastaavat tiedot OM:n osalta sähköpostitse. Voisitko selvittää vastaavat kysymykset osastonne/yksikköne kannalta? Toivon vastauksia sähköpostitse 13.3. mennessä.

Niklas Vainio

Lainsäädäntöneuvos / Lagstiftningsråd

Oikeusministeriö / Justitieministeriet

Demokratia- ja julkisoikeusosasto / Avdelningen för demokrati och offentlig rätt

Eteläesplanadi 10, 00130 Helsinki

Södra esplanaden 10, 00130 Helsingfors

puh./tfn. 02951 50041